

Körösvidék

független keresztény politikai napilap

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Békéscsaba, II., Szent István-tér 18.
Telefon: 60; este és ünnepnap: 408.

Felelős szerkesztő:
M I G E N D E Z S Ó

Ara hétköznap 14, vasárnap 20 fillér.
Előfiz.: 1/4 évre 9.80, 1 hónapra 3.40 P.
Postatakarékpénzt. csekk száma: 34.141.

Kállay Miklós miniszterelnök nagy beszédben foglalkozott a nemzet sorskérdésével

Kállay Miklós miniszterelnök tegnap délután előadást tartott a lilla-füredi pártszemináriumban.

— Amikor Lukács Béla barátom a párt ezévi szemináriumi előadásaira meghívott — kezdte beszédét Kállay Miklós — reabízta, hogy melyik napon jöjjenek. Örömmel látom, hogy éppen az Öntözésügyi Hivatallal, volt munkakörömmel kapcsolatos előadásokra hívott meg. Talán az a gondolat is vezette, hogy így, ha rövid időre is, kissé kikapcsolodom a mindennapi politikai munkából s eltérő dolgok figyelmemre a most előtérben álló problémákról.

— Amint az előadásokat hallgattam és hallottam, amit az előadó urak a külső és a belső vizekről, az árvizekről, a káros vizekről mondtak, abban a pillanatban politikailag kezdtem gondolkodni: mi más feladata lehet egy országnak, mint védekezni a kívülről jövő árvizek ellen, óvatossá lenni és résen állni, hogy a belső, ártalmas vizek fel ne támadjanak! Mert amint a természetben is egyszerre szoktak jönni az árvizek, a belvizek és a talajvizek a politikában, a történelemben is csaknem mindig egyidőben jelentkeznek a külső és belső veszedelemek.

— Hallottuk az előadó uraktól, hogy ezek ellen a veszedelemek ellen védekezni kell. Az árvizek ellen úgy, hogy töltések közé szorítjuk folyását: a politikában is ezt kell tenni — az ártalmas vizeket töltések közé szorítani és lecsapolni. De amint a vizek elleni védekezésben is csak félmunka az, ha csak levezetni akarjuk a feltörő természeti erőket, ugyanúgy van ez a politikában, a történelemben, a nemzetek, az eszmék, az eszmeáramlatok történelmében is.

— Csak védekezni ezek ellen az áramlatok ellen, csak levezetni akarunk azokat, még nem jelent végleges megoldást! Mindig fel kell készülnünk arra, hogy ezekből az áramlatokból lecsapódik, visszamarad valami s ami visszamaradt, azt a nemzet érdekében hasznosítani kell, hogy termékenyebbé tegyük vele a magyar talajt. Így kell nézni minden idők vízügyi problémáit, így kell nézni minden idők politikai problémáit is. Nem elég az eszmék ellen csak tiltakozni: számolni kell azokkal, hogy ezek az eszmék igenis nyomot hagynak az emberekben, a nemzetekben, s amint a földet is alkalmassá kell tenni arra, hogy felhasznál-

nálhassuk a rendkívüli természeti erőket, épügy alkalmassá kell tenni a nemzetet, a népet, az egyént is arra, hogy az ártalmasnak látszó, elementáris erővel jelentkező szellemi erőkből hasznosítani tudjuk azt, ami tényleg előreviszi a nemzet, a nép, az ország sorsát.

— Mielőtt az öntözési terv megvalósításába kezdünk, megkérünk egy híres szakembert, Mac Gregort. Nagyon csodálta a fejet s azt mondta: ő még ilyen földet nem látott. Ennek minden közhajlításnyira más és más a talajtani képe; a sziket homok váltja fel, majd megint agyagos, a vízáteresztő talaj pedig vizet át nem eresztővel váltakozik. Magatok is tudjátok — hiszen sokan mint birtokosok is ismeritek a magyar földet —, hogy ez a föld nem egyforma, sablonokba nem foglatható, ha-

nem csodálatos, furcsa és komplikált. Megmutattuk neki a Körös folyót, amelynek legkisebb vízhozama hat, legnagyobb vízhozama pedig ezer-ezerkétszáz köbméter. Mac Gregor csodálkozva kérdezte: mit akarunk kezdeni ezzel a folyóval, amely ennyire szeszélyes, hol sekélyfolyású, hol pedig óriási vízhozamú —, hogyan gondoljuk ezt szabályozni, mederbe szorítani, hasznos, állandó munkába állítani?

— Megnézte az alföldi tanyarendszert is, s megint csak azt mondta: ő még ilyen individualizmust nem látott, — hogyan akarjuk ezt a tanyai népet tömöríteni, társulatokban, szövetkezetekben összefogni, egységes termelésre szoktatni, hiszen itt minden egyes tanya külön kis világ, külön autarchia?! Az a terület, amelyet ő a Nilus mellett látott, egyetlen

nagy sivatag, ahol nem kellett számolni a talaj különbözőségeivel, a különbözőképpen kifejlődött népi és gazdasági adottságokkal, arra a végig egyforma pusztaságra azonos egy tervet kellett felállítani. S amikor a békésszentandrási duzzasztó tervét felvázolta, s míg rámutattunk, hogy nálunk télen jég van, erre szintén nem gondolt, nem vette figyelembe, hogy nálunk nem egyformán folynak minden időben a vizek, itt jégzajlás is van, amikor a zsilipet ki kell nyitni, hogy a rohanó áradatnak lefolyást engedjünk.

— Ha vizszagondók ezekre a beszélgetésekre, mintha a magyar nép és a magyar föld rajzát adta volna meg benne, — a maga különös, változó összetételében, amelyet nem lehet egyszerűen kezelni, hanem alkalmazkodni kell hozzá. Nekünk olyan öntöző rendszert kellett terveznünk amilyen a földünk, amilyenek a folyóink, amilyen az éghajlatunk, amilyen a népünk — olyan, mint minden, ami itt van.

— Így van ez a politikában, az államvezetésben is. Azok a tervek, amelyek jók a Niluson, nem jók az itteni vizekre. Mac Gregor el is bú-

Kilenc perc alatt tíz angolszász repülőgépet lőttek le Berlin fölött

Csütörtökön este újabb terrortámadás érte a német birodalmi fővárost

Berlin, január 21

A Német Távirati Iroda jelelt: Január 20-án este Berlin, a német birodalmi főváros ellen

az angolszászok légitámadást hajtottak végre. A német légvédelem jól felkészült a támadás elhárítására s már a támadás első kilenc percében tíz ellenséges

négymotáros bombázót lőtt le. Más körzetekből tizenegy angolszász repülőgép lelővéjét jelentették. A birodalmi főváros lakónegyedében kár keletkezett.

Churchill próbálja meg a szovjet-lengyel vita elsímitását

Amsterdam, január 21.

Angol hírforrás szerint Churchill brit miniszterelnök megbeszélést

folytatott a lengyel bizottság képviselőivel a szovjet-lengyel helyzetről. A megbeszélésen Eden angol külügy-miniszter is jelen volt.

Mint jelentik, most maga Churchill vette kezébe a lengyel-szovjet vita elsímitását.

Angol torpedóvető repülőgépek kudarca a norvég partok előtt

Berlin, január 21

Nyolc angol torpedóvető repülőgép Norvégia nyugati partjai

előtt megtámadott egy német hajókaravánt. A német hajóknak sikerült kiférniük a torpedók elől. Mindössze egy német hajót

ért találat, de ennek is sikerült befejeznie az egyik norvégiai kikötőbe. A támadó gépek közül hármat a németek lelőttek.

esúzott fölünk, elment anélkül, hogy tanácsot tudott volna adni.

— Szinte úgy néz ki, hogy mielőtt a politika terére léptem volna, tulajdonképpen politikai iskolát jártam végig az Öntözésügyi Hivatalban, mert közelről ismertem meg országunknak, elsősorban az Alföldnek esodátos adottságait. És ma is azt az elvet követem, hogy ebben az országban alkotni, vezetni csak úgy lehet, hogy minden tettünk, szándékunk és elhatározásunk ennek az országnak adottságait, lehetőségeit, különlegességeit, egyéni karakterét tükrözze. Talán egyszerűbb lenne tetszetős sablonokat alkalmazni. De Mac Gregor példája mutatja, hogy nem lehet, hogy ugyanazt a célt, amelyet másutt az egységesebb adottságok folytán sokkal könnyebben lehet elérni és el kell érni nekünk is, a különleges magyar viszonyok miatt több munkával, több fejtérrel és mindenek felett: csak önmagunk adottságainak ismeretében, önmagunkhoz való alkalmazkodással érhetjük el.

— A magyar fennmaradás titka nem idegen példák követése, hanem az, hogy a magunk módja szerint, önmagunk eszközeivel és lehetőségeivel igyekezzünk elérni ugyanazokat az eredményeket, amelyeket mások más adottságok között, nagyobb lehetőségek mellett sokszor könnyebben érnek el.

— Különösen vonatkozik ez mára, amikor nagy hullám közeleg országunk határához. Most is a térképet kell néznünk, mint amikor az árvizek ellen akarunk védekezni. S ha közeleg az ár, nincs más mottó, mint — minden ember a gátra! Ha nincsenek előre elkészített nagy műszaki lehetőségek, akkor — mintrégen, ha jött a Tisza árja — ásóval, kapával kell a gátra állni, nyúlgátákat húzni és védekezni, úgy, ahogy tudunk. De védekezni kell, mert különben előnt az árvíz, amelynek az a tulajdonsága, hogy mindig a legkisebb ellenállás vonalát keresi.

— Ezek azok a politikai tanulságok, amelyeket én a mai előadásokból levonok. Gáton kell lenni, védekeznünk kell minden erővel, de ugyanakkor vigyáznunk kell arra is, hogy talajvíz fel ne törjön: belsővizek termelésünket, munkánkat, életünket tönkretesznek. De ne csak az egyik oldalon védekezzünk, emeljük a töltést, mert akkor a víz a másik oldal felé talál utat, hanem egységes elgondolás szerint a part minden oldalát védjük a veszedelmek ellen. S ha a belvizek levezetésére a meglévő csatorna-rendszer nem elég, örködve vigyáznunk, hogy ne keressen magának lefolyást olyan utakon, amerre még szűz és érintetlen területeket öntene el. Igyekezzünk lokalizálni, míg elérkezik a levezetés ideje, vagy magától elpárolog, hogy kárt ne csináljon, vagy még hasznosítható is legyen.

— Nincs olyan kérdés, amelyből a nemzeti célok szolgálatában ne lehetne egyetemes értékű tanulságokat levonni. Ha a magyar paraszt munkáját nézzük, arra kell gondolnunk, hogyan illeszkedik bele az egész nemzet életébe, ha a tisztviselőosztály nehéz helyzetét látjuk, arra kell gondolnunk, hogyan tudjuk meghálálni azt a küzdalmes, titáni munkát, amelyet végez. S ha ma azt látjuk, hogy vannak, akik nem mérték arra, hogy magyaroknak nevezzük őket, mert csak kihasználják a mai vagy az elmúlt világnak, arra gondoljunk: fordul az idő, amikor mindazt, amit vagyontól az u. n. pozíciójig harácsolnak, azoknak adjuk, akik szon-

Minden postahivatalnál jegyezhet búzakötvényt!

vedtek, áldoztak és küzdöttek. A mai nehéz időkben mindent aszerint értékeljünk, hogy mennyire áll a magyar egység, egyetemesség, az ország megmentése szolgálatában.

— Egyoldalúsággal, impulzusokkal, az egység megbontásával nem lehet vizeket szabályozni, nem lehet árhullámokat feltartani. Nem lehet a Tisza közepére állni és azt mondani: én nem engedlek folyani régi medredben, én másként akarom, akármilyen is, szembe az árral. Meg kell találni a módját annak, hogyan dol-

gozzon össze ezer és ezer, millió és millió magyar, mert ha mind ott áll a gáton, még az árvíz is meg tudja akasztani. De csak akkor!

— Ezek a hozzászólásaim a ma délutáni magyar vízpolitikai előadásokhoz.

A miniszterelnök beszédét az egybegyűlt törvényhozók nagy tapsal fogadták. Kállay Miklós miniszterelnök még hosszabb időt töltött a párt tagjai körében, majd visszaindult a fővárosba.

Dr. LINDER KÁROLY

Békéscsaba város közéletének, a hataalmas ev. egyháznak, az ügyvédi karnak tekintélyes, közismert és közszeretettben álló személyisége dőlt ki az életrajzából dr. Linder Károly ny. városi főügyész rövid tiznapos betegség után Budapesten bekövetkezett halálával.

Dr. Linder Károly régi protestáns papicsaád sarjaként, 1877-ben született Békéscsabán. Itt, anyjára szeretett szülővárosában és Szarvason végezte el középiskoláját, az egyetemet pedig Budapesten és Erdély fővárosában, Kolozsvárott. Tanulmányai befejezése után mint királyi törvényszéki aljegyző Gyulaán, 1901-ben kezdte meg pályafutását és közéleti szolgálatát. Egy esztendő múlva, 1902-ben már ügyvédi irodát nyit idehaza, Békéscsabán s szíveskedéssel kapcsolódik bele a városi közéletbe s az ev. egyház életében is jelentősen tevékenykedik. 1904-ben már a békéscsabai ev. egyház s az erad-békési ev. egyházmegye ügyésze, 1928-ban pedig, mint városi főügyészre, rá bizza a képviselőtestület Békéscsaba jogügyeinek vezetését. Ettől kezdve az eddigienél is fáradsáttanabb odaadással szolgálja szülővárosát, mint főügyész, mint a képviselőtestület és a különböző városi intézmények vezetőségének tagja. A város hívséges szolgálata mellett az ev. egyház életében is jelentős szerepet visz továbbra is. Evtizedeken át, haláláig tagja a Rudolf-gimnázium kormányzóbizottságának, az ev. egyházi képviselőtestületnek. Ott van mindenütt, ahol városa és egyháza javára kamatoztathatja nagy tudását, gazdag tapasztalatát.

Legnagyobb forgalmú irodája, ahol a kisemberek ezrei keresték fel olyan bizalommal, mint ha édesapjukhoz mentek volna ügyes-bajos dolgaikban tanácsért, meggyőzően bizonyítja, hogy dr. Linder Károly a város egyik legnépszerűbb ügyvédje volt.

Puritan egyéniséggel, melegen érző szívével, egyenes jellemével már pályája elején elnyeri erényei legszébb jutalmát: embertársai szeretét és megbecsülését, mely egész életét bearanyozta.

A fekete lobogó, mely a város háza ormózatán leng, nagy, mely gyásszal hirdeti, hogy Békéscsaba város dr. Linder Károlyban földjéből kinőtt igaz, hűséges, munkás fiát vesztette el.

Emlékét barátainak és ismerőseinek szívében kívül a városi és az egyházi intézményekben kifejtett munkásságának gazdag gyümölcsei őrzik az utókor számára.

Temetésén, mely folyó hó 22-én, szombaton délután lesz Budapesten, a Farkasréti temetőben, Békéscsaba város nevében dr. Medovarszky Mátyás főjegyző és Horváth István tanácsnok helyszíni beszédet mond.

Oldalas szánkó kapható a Körösvidék-boltban

Isztanbul részleges kiürítése

Ankara, január 21.

A Nemzetközi Sajtótudósító jelenti: Az isztanbuli lapok jelentéseivel szemben, mely szerint a várost teljesen ki akarják üríteni, beavatott körökben leszögezik, hogy csak az

isztanbuli iskolákat és kulturintézményeket telepítik át Anatóliába. Az átköltötés rövidesen megkezdődik. Az egyetemeken március folyamán, a vizsgák befejezése után, megkezdődik a nyári szünet.

Moszkva Lengyelország bolsevizálását akarja

Berlin, január 21

Moszkva határozottan visszautasítja a londoni száműzött lengyel kormány javaslatát. Ezt a javaslatot angol-amerikai közvetítéssel adták be az orosz-lengyel határkérdés tisztázására. A német kormánykörökben Moszkva ezen lépését azzal magyarázzák, hogy Moszkva terve Lengyelország bolsevizálása. A Tass iroda jelentéséből az tűnik ki, hogy Moszkva visszautasítja még az angol-amerikai közvetítő ajánlatokat is. Berlini vélemény szerint Moszkva csak az Oroszországban tartózkodó lengyel-orosz emigránsokkal hajlandó a lengyel problémák megtárgyalásába bocsátkozni.

Mivel Moszkva a lengyel száműzött kormány illetékességét két-

ségbevonja, valószínű, hogy az angol közbenjárás visszautasításával együtt elhatározza, hogy az orosz hadsereg bevonulásával lengyel bolsevista elemeket küld az országba és csak egy Szovjet Lengyelországgal hajlandó a határkérdéseket megvitatni. Német hivatalos helyen úgy vélik, hogy ezzel bebizonyosodott az a régen hangoztatott tétel, mely szerint Moszkvának a határkérdések nem is annyira fontosak, hanem minden tette azt bizonyítja, hogy expansionizmus szándékai Európa bolsevizálását óhajlják előkészíteni. A német sajtó nyomatékosan hangoztatja, hogy a lengyel lakosság 1939 óta a német fegyverek védőme alatt áll és továbbra is ezen csapatok fogják a bolsevizmustól megóvni.

Kormánybiztos intézi az ország bõrgazdálkodási ügyeit

Ministeri rendelkezés közli, hogy az ország bõrgazdálkodásának biztosítására kormánybiztos neveznek ki. A kormánybiztos a közellátásügyi miniszter felügyelete alatt működik.

A rendelet meghatározza a kormánybiztos feladatkörét is. Eszerint a kormánybiztos intézkedik a nyersbõrök és a bõrgyártáshoz szükséges nyersanyagok összegyűjtése felõl és az õ hatáskörébe tartozik a bõranyagokkal foglalkozó kereskedõk és iparosok és más szervek ellenõrzése is. A kormánybiztos gondoskodik a nyersbõröknek a kidõlgozó üzemek közötti szétosztásáról, a gazdálkodási terv megállapításáról, egyszóval fel-

adata a magyarországi bõrellátás zavartalanágának lehetséges biztosítása. A kormánybiztos segítségére a közellátásügyi miniszter külön hivatalnokai kart jelöl ki és ugyancsak a közellátásügyi miniszter gondoskodik a gyűjtõ, elosztó és más tennivalók elvégzésére rendelt szervezetek és szervek létesítésérõl.

A fenti rendelettel egyidõben jelent meg hivatalos közlemény a bõrgazdálkodási kormánybiztos kinevezésérõl is. Eszerint a miniszterelnök elõterjesztésére Megay Károly országgyűlési képviselõt bízták meg a jelentõs feladatkörrel.

ÁRPÁD filmszínház

Szombat Vasárnap Hétfõ Kedd Szerda Csütörtök Péntek

KALOTASZEGI MADONNA

Előadások: hétfőnap fél 6, fél 8, vasárnap fél 2, fél 4, fél 6, fél 8 órakor.

Adorján Éva Sárdy János Petrovich Vizváry M. Maklár

Nagy vasúti szerencsétlenség történt Franciaországban

Páris, január 21. A Nemzetközi Sajtótudósító jelenté: Bírbea közelében szerdán reggel kisklont a pau-tou-ousi gyorsvonat. Az első jelentések bús halottokról és kilencven sebesültről szólnak.

SZINHÁZ

Gazdán asszony

Komoly kérdéssel foglalkozik, fogas problémák megoldásának módjára világít rá Barabás Pál vigjátéka, amelyet esütőriőkön este mutatott be a társulat. A nézőtér — mondhatni — kongott az ürességtől, pedig nagyon jó lett volna, ha a modernül gondolkodó emberek mind megnézték volna ezt az előadást, amely iskola volt — felnőttek részére.

A betegségéből felgyógyult Korányi Dénes volt az előadás lendítőkeréke. Az író komoly, igaz szavainak nagyszerű alakítással adott még nagyobb súlyt. Külön eseményt jelentett a színpadon, még akkor is, amikor néma szemlélője volt mások jelenésének. Vértés Nelly végre igazán neki való szerepet kaphatott. Látható ambícióval és jól formálta a lázadó Évát. Somló mesteri karikatúrát vetített élénk a felszeg titkárról. Máry a szívekkel szelímszokódó férfit igyekezett megrajzolni. Nagyszerű lendülettel, komoly tehetségről tanuskodva végezte feladatát. Mészáros, Mészárosné és Morvay Drágyi játékaiból — talán a kongó nézőtér miatt? — ezúttal hiányzott a művészi feladat iránti lelkesedés.

Heti műsor:

Pénteken: Táborkokné.

Szombaton este, vasárnap délután és este: Két kapitány. Operett.

Békéscsaba

új városi

térképe

teljesen átdolgozott kiadás

Kapható

a Körösvidék-bolt papíroszfályán

Mi újság

a budapesti élelmiszer-nagyvásártelenen?

A Magyar Vidéki Sajtótudósító fővárosi jelentése szerint január 14-től 20-ig a zöldség és főzelékpiacán a hó 17-től kezdődőleg a vöröshagyma és fokhagyma hatóságilag megállapított legmagasabb nagykereskedelmi árat mázsánként a következő: vöröshagyma 38,15 pengő, fokhagyma 116,56 pengő. A többi árucikkek közül a sűrűtök ára 5, a parajé pedig 30 fillérrel emelkedett, viszont a kalarabé ára 10, a sóska ára pedig 500 fillérrel csökkent kg-ként. A évü márcsolpiacra a körte ára 50 fillérrel emelkedett kg-ként, a többi gyümölcs ára változatlan.

Zöldhitelt is biztosíthat a gazdának a búzakötvény

A búzakötvény kibocsátása óta eltelt több mint négy hét eleget volt ahhoz, hogy a magyar társadalom a búzakötvény jelentőségét, előnyeit teljes mértékben megismerje. A kibocsátott búzakötvények összege, az 5 millió mázsa búzáért az ország átlagos évi búzatermésének mintegy hatod részét, az évi 150 ezer métermázsa búzát jelentő kamatleher pedig az átlagos búzatermésnek mintegy fel száza lékát teszi. Kamat tejében évi 3 százalékos, tőkeörlesztés fejében pedig évi 2,8 százalékos, tehát összesen évi 5,8 százalékos vállal magira az állam, ami 5 millió métermázsa búzamenyiség után 290 ezer mázsa búzát jelent. Ezek a búzamenyiségek minden nehézség nélkül bármikor rendelkezésre állhatnak, tehát a búzakötvények fedezetét az államkincstár minden nehézség nélkül biztosíthatja.

A kölcsönkonstrukciónak leglényegesebb része, ami a kötvények iránt a bizalmat még jobban megerősíti, az, hogy a visszafizetésre kisorsolt kötvényeket, valamint az esedékessé vált 3 százalékos kamatszélvényeket az azokon feltüntetett búzamenyiség pengőellenértékének megfelelő összeg történő kifizetése újabb válják be. A kötvénytulajdonosok szempontjából ez a konstrukció kétségtelenül rendkívül értékes prémium, de egyúttal azt is jelenti, hogy az értékpapír belső értéke teljesen védett a búza esedékes árváltozásától.

Igen nagy jelentőségű és szerencsésen megválasztott a kötvények kisorsolásának, valamint a kamat kifizetésének időpontja

is. A kötvények kisorsolását ugyanis minden évben, 25 esztendőn keresztül november második felében tartják a következő év február 1-ig beálló esedékességgel, s ugyancsak február 1-én válik esedékessé a kamat első része is. Ez az időpont a gazda szempontjából igen fontos és előnyös, mert február 1-ig a legtöbb gazda terményfelvétele többnyire már értékesítette, viszont a tavaszi munkálatok megkezdéséhez jelentősen több összegre van szüksége. Ez az időpont, amikor a gazda pénzt hajszol, zöldhitelt keres. Erre a célra kitűnő tartalékolási mód a búzakötvény. Ha kisorsolják a gazda kötvényét, ezzel el is vette magától a hitelkeresés gondját, ha pedig nem, megmarad az értékpapír, az bá mikor értékesíthető, mert a kötvényt jegyzik a földszén, tehát ott bá mikor eladható.

Sok más előnyön, így a kisorsolt kötvények és az esedékessé vált szélvények, adó, illeték és bélyegmentességen kívül van még a búzakötvényjegyzésnek egy különleges előnye is, nevezetesen a jegyzési időszak tartama alatt, tehát 1944 január 31-ig történő befizetések alkalmával a jegyzett kötvények név értékéből, a befizetés napjától 1944 február 1-ig, vagyis a kötvények kamatozásának megkezdéséig terjedő időre számítva 3 százalékos levonásba hozható. Vég eredményben jelentéktelen összeg az, amit a kötvényjegyzésnek a pénzügyet visszaad, de ez a csekély összeg is növeli a bizalmat a kötvényekkel szemben.

Hatvanmillió pengő kárt okozott az árvíz az országnak 1942-ben

A kormány 1942 január 13-án nevezte ki Bárczay János földművelésügyi államtitkárt árvízvédelmi kormánybiztossá, aki két éves működéséről most terjedelmes füzetben szá-

mol be. Az 1940-41. évek rendkívül hideg és csapadékos időjárása után — állapítja meg — 1942 decemberében ismét abnormáisan zord télköszöntött be és a hőmérséklet egé-

szen május végéig a 30 évi átlag alatt maradt. A kemény télben 60 cm mélységig fagyott át a talaj s a fagy csak március közepétáig engedett fel. A fagyott föld felett nagy hőtömegek halmozódtak össze. Január közepéig a Tiszát és a Dunát s valamennyi mellékfolyóját 20-25 cm vastag jég réteg borította. Február első felében lassu átmenettel indult meg a meleg leáramlás.

A lassu olvadás következtében a folyók a jégpáncél alatt elkeinte könnyen vezették a vizet, később azonban a jég is megmozdult és torlóadások keletkeztek. A Duna jége a felrobbantott újvidéki vashíd pillérei között megtorlódot, az árvízveszélyt robbantással hátrították el. A Sebes-Körösön, a Tisza felső folyásánál, a Sajón és a Maroson ugyancsak robbantásokkal hátrították el az árvízveszélyt. A Dunán jégtörőhajókat alkalmaztak. Minden intézkedést időjében megtettek, az árvíz az azonban csak részben tudták megakadályozni. A kormánybiztos megállapítja, hogy az 1942. évi árvíz sinább lefolyású volt, mint az előző két évben.

A belvizek Szeged környékét és Csongrádvármegye területét sújtották a legérzékenyebben. Szabadka és Magyarokizsa lakossága szenvedett a legtöbbet a belvizek miatt. Volt idő, amikor Pest megye területéből 200.000 holt volt víz alatt. Hódmezővásárhely környékén 250 ezer holdat borított el a víz, sokezer tanya és lakóház került víz alá. A minisztertanács négy millió pengőt szavazott meg a víz munkálatokra, 1 milliót vetőmag beszerzésére, az ONCSA pedig lakóházak helyreállítására 20 millió pengőt engedélyezett. A kormánybiztos az 1942 év vízkárait mezőgazdaságban, lakóházakban, ingóságokban, közúton és vasúton 60 millió pengőre becsüli.

1943-ban az időjárás átmenet nélkül megváltozott — emeli ki beszámolójában a kormánybiztos. — 1942 nyara óta egyre csökkent a csapadék és emelkedett az átlagos hőmérséklet. 1943-ban elmaradt a folyók tavaszi nagy vize, jórészt üresen maradtak a csatornák: a vízügyi szolgálat felszabadult az utóbbi évek nagy nyomása alól. Az árvízügyi kormánybiztosság munkája már csak az előző években megkezdett munkálatok befejezésére szorítkozott.

Az elmúlt két esztendőben az árvízvédelmi kormánybiztosság 9 és fél millió pengőt fordított a felmerült kiadások fedezésére. Ebből közel 5 és fél millió pengőt államsegélyre fordítottak, 4 millió pengőt pedig államkölcsönök formájában osztottak szét az arra rászorulóknak között.

ERAFIT

TUBUSOS CIPÓKRÉM

minden színben, gazdaságos, tükörfényt ad.

ERAGUMPOR

tökéletes portisztítószert.

ERADAIN

folyékony antifol tisztító minden színben, a harisnyát nem fogja. Kapható

a Körösvidék-boltban

— Lopás. Jámor Gyöngyné békéscsabai lakos feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettes ellen, aki ellopta lakásából vásárlási könyvecskéjét. A nyomozás megindult.

Jegyezzen

BÚZAKÖTVÉNYT

Előnyös tőkebefektetés! 3%-os kamatozás!

Jegyezhető a

Békéscsabai Leszámitoló és Pénzváltóbanknál,
Békés-Csabai Takarékpénztár egyesületnél,
Békésmegyei Kereskedelmi Bank Rt-nél,
Békésmegyei Takarékpénztári Egyesületnél,
Magyar Bank és Kereskedelmi Rt-nél.

HÍREK

— Névnapi megváltás. Dr. Dománék Pál apátplébános névnapi megváltás címén 100 pengőt adományozott a Magyar Vöröskereszt céljaira. Az adományért ezúton mond köszönetet a Vöröskereszt helyi elnöksége.

— Adományozás. Néhai Filipynyi Pál gyermekei (Bercsényi utca 41 sz.) édesanyjuk emlékére az ev. árvaháznak 30 P-t, Zoltánszky János ny. jegyző (Bíza utca) a Diakonisszaházra 20 P-t, Bokor Imréné (Zrínyi-utca) az árvaházra 20 P-t adományozott. Az adományokért ezúton mond köszönetet a Diakonissza Egylet vezetősége.

— A honfoglaló magyarok nyerege. A győrmegyei Köröncő község sírleletai nyomán László Gyulának, az Erdélyi Tudományos Intézet régésztanárának sikerült pontosan megállapítani, hogy milyen nyereget használtak honfoglaló ősaink. Megállapítása szerint a honfoglaláskori sírokban két-égtelű nyereg is volt, mivel azonban a nyeregek fából készültek, azok nyomtalanul elkorhadtak. A nyereget néha a halott feje alá helyezték. A magyar nyereg a keleti nyeregek oldalhajtása, fejlődése a Krisztus születése körül századokig követhető. A honfoglalók nyerege szinte változás nélkül öröklődött napjainkig.

— A magyar gyógynövénykivitel legjobb vásárlója Németország. Már a háború előtt is a Német Birodalom volt a magyar gyógynövények legfontosabb vevője. A magyar kivitel 50-80 százaléka a németek vásárolták fel. A közben beállott lényeges változások ellenére, ami a magyar gyógynövénykivitel megtízszereződését jelentette, sem történt ezen a téren semmi jelentős változás. 1932 és 1940 között is megtartotta a Német Birodalom első helyét, ahová a legnagyobb magyar gyógynövénykivitel irányult. Így történt az, hogy a tengerentúli piacok elvesztése ellenére sem csökkent, sőt emelkedett a magyar gyógynövénykivitel. Németország mellett, mint fontosabb piac szerepel még: Svájc, Svédország, Finnország és Szlovákia.

— Nem lehetett rájuk bizonyítani a lopást, közvetett bizonyíték alapján mégis elítélték. Szegedről jelentik: Dömötör Lajos és Dömötör József cigányokat azzal vádolták, hogy a múlt év nyarán a karitáson át bemásztak Zákány József sándorfalvi gazdálkodó házába és az istállóból elkötötték a gazda két lovát. A tárgyaláson nem merültek fel terhelő bizonyítékok a cigányok ellen, azonban, hogy a lopást követő nap reggelén két lópasszust vátottak a sándorfalvi városházán, az ellopotthoz hasonló két lóra, ebből a körülményből arra következtetett a bíróság, hogy mégis van valami közük a lopáshoz, ezért bűnpártolásban mondták ki őket bűnösnek és 6-6 hónapi fegyházra ítélték el nemjogerősen.

— Álkulcsos befőzés. Álkulcsos befőző látogatta meg kedden éjjel Kristóf András ácsmester, Corvin-utca 30 sz. alatti lakost. Az ismeretlen tettes álkulcsal felnyitotta az éléskamrárt és ellopott onnan négy szál kolbászt, egy darab abálszalonnát, egy 6 kg-os kenyert és mintegy 6 literes fazékban szilvalekvárt. A nyomozás megindult.

Fegyházba került a furfangos „természetes” fiú

Fondorlatosan elkövetett család büntette foglalkoztatta január 18-án a gyulai törvényszék Juhász-tanácsát. A vádlott, Bánszki András békéscsabai földműves immáron harmadszor próbálkozott régi fogásával: most azonban alaposan ráfizezett. Még a múlt év júniusában történt, hogy a büntetett előéletű földműves felkereste dr. Medovarszky Mihály békéscsabai ügyvédet s előadta, hogy ő természetes gyermeke özv. Darabos Pálnak, akivel hosszú időn át nem érintkezett s aki most jóvá akarja tenni hibáját természetes fiával szemben: rá akarja íratni 8 hold földjét. Az ügyvéd hajlandónak mutatkozott az ügy elintézésére s felszólította Bánszkit, hogy hozza be az anyját. Pár nap múlva a vádlott ismét megjelent az ügyvédnél s előadta, hogy anyja beteg, nem tud bejönni, egyébként pedig szándékát is megváltoztatta. Most már nem a földet akarja rá-

íratni, csupán hétszáz pengő kölcsönt engedélyez felvenni fiának. Az ügyvédnek gyanús volt a dolog, de színelég belement a játszmába s átadta a szükséges iratot és váltót, hogy írassa alá Bánszki állítólagos anyjával. Az agyafurt földműves elment tehát az egyik vendégöbé, aláírta a váltót és a másik iratot, ráírta a tanúk nevét is, de szerencsétlenségére egyforma írással írta a tanúk és az anyja nevét is. Az ügyvéd, aki közben érintkezésbe lépett az „állanyával” ekkor már tisztában volt a helyzettel. A hamisítványokat és a „természetes” gyermeket átadta a rendőrségnek s így került a törvényszék elé, amely magánokirat-hamisítás, továbbá család büntetének kísérlete miatt jogerősen kétevi fegyházra, mint főbüntetésre, tízevi politikai és hivatali jogvesztésre ítélte, mint mellékbüntetésre a többször megtévedt földművest.

— Fogházzal végződött a potyasörözés. Marosvásárhelyről jelentik: Kaffai József, Fodor János és Dávid Sándor órabéres MAV rakodómunkások a szászrégeni vasútállomáson teljesítettek szolgálatot. Egy alkalommal söröshordókat rakják be az egyik vasúti kocsiba. Amint a kocsí belsejében a hordókat rendezték, észrevették, hogy az egyik hordódugója mellett szivárog a sör. Kaffai elővette zsebkését és a hordó dugójában a szivárgás helye mellett rést vágott és társaival együtt hozzálátott a potya sör fogyasztásához. Az ital hatása alatt a munkások egyre hangosabban viselkedtek, úgyhogy a szokatlan lárma felhívta az egyik vasúti tiszt, aki leleplezte a tolvaj munkásokat. A szászrégeni büntetőjárszabóság egyenként 3-3 hónapi fegyházra ítélte őket, ezt az ítéletet a marosvásárhelyi tábla most megtartott tárgyalásán jogerőre emelte.

— Ellopják a bundát, jutalmat kap a nyomravezető. Réthy Károly Perényi utca 9 sz. alatt lakos jelentést tett a rendőrségnek lopás címén. A feljelentés szerint január 20-án, csütörtökön délután 2 és 3 óra között ismeretlen tettes lakása előszobájából ellopta sörétszürke színű, opozengal éros városi bundáját. A rendőrség megindította a nyomozást. Réthy Károly a nyomravezetőnek 200 pengő jutalmat ad.

— Izgatás miatt elítélték egy híres lengyel énekesnőt. Walter Mária lengyel énekesnő, aki annakidején a moszkvai, szentpétervári és varsói operában szóló énekesnő volt és jelenleg Magyarországon tartózkodik, osztráviai izgatás miatt került bíróság elé. Az énekesnő fapad a bűnösségét, a tanúk azonban ellene vallottak. Háromheti fegyházra ítélték.

Géptörlő-rongyot

vesz a Körösvidék nyomda

Békéscsaba m. város adóhivatala.
100-1/1944. ikt. sz.

Adóbevallások beadása

A városi adóhivatal felhívja az általános kereseti adó, jövedelem-vagyondó fizetésére kötelezett közönség figyelmét arra, hogy az 1944. évi általános kereseti adóra, a jövedelem- és vagyondóra vonatkozólag legkésőbb február végéig kell az adóbevallásokat beadni. A bevallás céljaira kétféle nyomtatvány szolgál, az egyik az általános kereseti adóra, a másik a jövedelem-vagyondóra. Ezek a nyomtatványok az előállítás költsége megtérítése ellenében a városi adóhivatalban, a kerületi adónyilvántartóknál szerezhetők be.

Bevallást tartoznak adni: az új adózók, akiknek adóalapja az 1943. évi évi évi alapján állapított meg, vagy az 1943. évi kereseti, jövedelem-vagyondóalapjuk 1943. december 31-ig nem vált jogerőssé, akiknek a kereseti- és jövedelemadóalapjuk 10.000 pengőt, illetőleg a vagyondóalapjuk a 200.000 pengőt eléri, vagy meghaladja. A 160.000-1940. P. M. rend. 12. §-ban foglalt rendelkezés szerint azok az adózók, akiknek adóalapja a kereseti adóra és a jövedelem-vagyondóra vonatkozó törvényes rendelkezések szerint a következő évre változatlanul fenntartható (rögzíthető) volna, felszólítás nélkül is kötelesek szabályszerű bevallást adni, abban az esetben, ha az adóalap, a különben változatlanul fenntartható adóalappal szemben annak megállapítása óta emelkedett. Az 50 százalékos adóalap emelkedése esetén, ha az adózó nem tesz eleget bevallási kötelezettségének, a megállapított adóösszeget kétszeresének megfelelő bírsággal kell sújtani.

Azok az adózók, akik az általános kereseti-, vagy jövedelem-vagyondóalapjuknak új kivétel útján való megállapítását kívánják, az adó rögzítését új bevallás csatolásával 1944. január 31-ig mondhatják fel.

Figyelmeztetik különösen a mezőgazdasággal foglalkozó adózó közönséget a jövedelmek eltolódásaira, s így különösen jövedelem-vagyondó

szempontjából fontos, hogy minden, az östermelés körébe tartozó adózó tegyen számot önmagában, hogy az 1944. évre nem köteles-e jövedelem-vagyondó bevallást adni. Leghelyesebben cselekszik minden termelő adózó, ha jövedelemadó bevallást ad, — már akkor, ha 5-6 kat. hold föld birtokosa.

A késedelmes adóbevallás beadása súlyos bírságot von maga után, ezért minden adózónak érdeke, hogy bevallásait pontosan kitöltve, az előírt határidőre beadja.

Egyebekben felhívják az adózók közönség figyelmét a kifüggesztett felragaszokra, amelyek részletesen közölné van az adóbevallások körüli tennivaló s amelyek az érdekképviseletek helyiségeiben is ki vannak függesztve.

Irodalom

(Könyvek, folyóiratok ismertetése.)

Veress Gábor:

A közlekedési versenyről

Rendkívül érdekes és nagyon tanulságos könyvet írt a közlekedési versenyről dr. Veress Gábor egyetemi tanár, az Ibusz elnöök vezérigazgatója, aki nemzetközileg viszonylatban is egyik legképzettebb szakértője a közlekedési problémáknak. A mű elején történelmi visszatekintést vet Veress Gábor a közlekedés világhatalmára, amely már az ókorban is élelkerdes volt a feltörekvő népek, nemzetek számára. Megismerjük a pompásan megírt könyvből a babyloni koraszaktól kezdve napjainkig mindazt, ami a tárgyra vonatkozik. Megértett velünk a közlekedési verseny üzleti, katonai, kulturális hátterét s látjuk, nem csak a háborút kavart fel e probléma eldöntése. Megtudjuk, hogy az igazi közlekedési verseny elsősorban a tengeren indult meg, mert Amerika felfedezése megindította a világhajózást. Megismerkedünk a világ csatornahálózatával is, mint a közlekedési utak legjelentősebb ténnyel egyikeivel. Végül arra a következtetésre jut, hogy a mostani háború után hatalmas változások, nagy újítások következnek a közlekedés terén és úgy véli, hogy a közlekedés fejlesztése és biztosítása az előrendő új világban igen nagy helyet kap majd az autoritativ tervezéssel. Külön dicséret illeti az illusztris szerzőt, amiért könyvének súlyos témáját oly könnyedén, világosan, tömören fogalmazta meg, hogy valóságos tankönyvet írt feladatok számára.

Apróhirdetések

Hirdetéseket déli 12 óráig vesz fel a kiadóhivatal. Apróhirdetési díj a feladáskor készpénzben fizetendő. Őm a kiadóban lévő hirdésekre vidékieknek csak a válszabályok elenében válaszolhatunk. Jelzés levelek leadásakor a kiadóhivatalban 30 fillér bélyegdíj fizetendő.

Fényképezőgépet vennék. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Fiatal bejárónőt könnyű munkára keresek azonnali belépésre. Geregné. Apponi-utca 2/1, Villamosmű épít.

Sárga bintó és futócsúsi kőgőstalam állapotban eladó Osházán, Turkos Kálman-ú. 18.

Bejárónőt egész vagy félnapra felvesszék Thurzó-utca 2, Szodoglavics.